

Activiteitenplan Omgevingswet voor het project Laarkwartier te Arnhem

Vergunningaanvraag voor de wezel en de hermelijn

**WAARDEN
BURG**
Ecology

**we
consult
nature.**

Activiteitenplan Omgevingswet voor het project Laarkwartier te Arnhem

Vergunningaanvraag voor de wezel en de hermelijn

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 25-353
Projectnummer: 25-0002
Datum uitgave: 5 november 2025
Projectleider:
Tweede lezer:
Foto omslag: Waardenburg Ecology
Opdrachtgever: Gemeente Arnhem
Postbus 9200
6800 HA Arnhem
Nederland
Referentie opdrachtgever: Akkoord d.d. 8 mei 2025
Akkoord voor uitgave:
Datum akkoord: 5 november 2025

Graag citeren als: 2025. Activiteitenplan Omgevingswet voor het project Laarkwartier te Arnhem. Vergunningaanvraag voor de wezel en de hermelijn. Rapport 25-353. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Omgevingswet, beschermde soorten, activiteitenplan, woningbouw, wezel, hermelijn.

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Waardenburg Ecology

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Wettelijk kader	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Projectbeschrijving	7
2.1	Plangebied	7
2.2	Werkzaamheden (aanlegfase)	8
2.2.1	Voorgenomen werkzaamheden	8
2.2.2	Planning	8
2.3	Toekomstige situatie (gebruiksfase)	8
3	Methode ecologisch onderzoek	10
3.1	Flora en fauna-quickscan	10
3.2	Habitatgeschiktheidsbeoordeling	10
4	Functie plangebied voor beschermde soorten	11
4.1	Resultaat van de flora en fauna-quickscan	11
4.2	Resultaat habitatgeschiktheidsbeoordeling	11
4.3	Conclusie	12
5	Bepaling en beoordeling in het kader van de Ow	13
5.1	Wezel en hermelijn	13
6	Maatregelen	14
6.1	Algemene voorzorgsmaatregelen	14
6.2	Ecologische begeleiding	15
6.2.1	Inzet ter zake kundige ecooloog	15
6.2.2	Uitvoering van de ecologische begeleiding	15
6.3	Martermaatregelen	16
6.3.1	Maatregelen om het doden van wezel en hermelijn te voorkomen	16
6.3.2	Borging van voldoende tijdelijke verblijfplaatsen	16
6.3.3	Borging van voldoende permanente verblijfplaatsen	16
7	Reikwijdte vergunningaanvraag	18
7.1	Schadelijke handelingen	18
7.2	Locatie waarvoor vergunning wordt aangevraagd	18

7.3	Periode waarvoor de vergunning wordt aangevraagd	18
7.4	Voorwaarden waaronder vergunning wordt verleend	18
8	Alternatievenafweging	19
8.1	Nulalternatief	19
8.2	Alternatieve locatie	19
8.3	Alternatieven in inrichting en uitvoering	19
8.4	Alternatieven in planning	20
9	Wettelijk belang	21
9.1	Wettelijke belangen waarvoor vergunning wordt aangevraagd	21
9.2	Dwingende reden van groot openbaar belang	21
9.3	Ruimtelijke ontwikkeling van een gebied	21
10	Staat van instandhouding	23
10.1	Kleine marterachtigen	23
10.1.1	Landelijke staat van instandhouding	23
10.1.2	Wezel	24
10.1.3	Hermelijn	24
10.1.4	Gevolgen van project Laarkwartier voor de staat van instandhouding	25
11	Conclusie	26
	Literatuur	27
	Bijlage I Quicksan Laarkwartier	28
	Bijlage II Martermaatregelen Laarkwartier	29
	Bijlage III Ecologisch logboek	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Arnhem is voornemens om in de woonwijk De Laar woningbouw te realiseren, onder de projectnaam 'Laarkwartier'. Als gevolg van de voorziene kap-, grond- en graafwerkzaamheden gaat mogelijk leefgebied met essentiële betekenis (voedsel en verbinding) van wezel en hermelijn verloren. Aantasting van leefgebied met essentiële betekenis voor een voortplantingsplaats kan gezien worden als aantasting van de vaste voortplantingsplaats en vormt een schadelijke handeling waarvoor een vergunning nodig is in het kader van de Omgevingswet (kortweg Ow).

Voorliggend activiteitenplan dient als onderbouwing van de vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit onder de Ow voor wezel en hermelijn. Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt gewaarborgd dat de voorgenomen ingreep wordt uitgevoerd met de minste nadelige gevolgen voor betreffende soorten.

1.2 Wettelijk kader

De Ow verbiedt om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit (dit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten) te verrichten (artikel 5.1 Omgevingswet). Dit is uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (kortweg: Bal). In het Bal wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten.

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4) van het Bal zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen aangegeven. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- Soorten Vogelrichtlijn op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal.
- Soorten Habitatrichtlijn op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal.
- Andere soorten op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De schadelijke handelingen betreffen samengevat:

- Het opzettelijk doden en vangen van soorten.
- Het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels.
- Het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels.

- Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren.
- Het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB: geldt voor vogels niet als geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
- Het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

1.3 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 zijn het plangebied en de werkzaamheden beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de functie van het plangebied voor beschermde soorten. Vervolgens worden in Hoofdstuk 4 de nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep voor beschermde soorten beschreven. In dit hoofdstuk worden deze gevolgen ook beoordeeld in het kader van de Omgevingswet. In Hoofdstuk 5 worden de maatregelen beschreven om nadelige gevolgen voor de wezel en hermelijn te voorkomen dan wel te beperken. Hoofdstuk 6 geeft de reikwijdte van de aangevraagde vergunning aan (voor welke soort(en), schadelijke handeling(en), locatie en periode wordt de vergunning aangevraagd). In de volgende Hoofdstukken 7 t/m 9 wordt ingegaan op de voorwaarden voor vergunningverlening. In Hoofdstuk 7 is onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 8 geeft een onderbouwing van het wettelijk belang dat de voorgenomen ingreep dient. In Hoofdstuk 9 is onderbouwd dat de voorgenomen ingreep niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soorten. Ten slotte beschrijft Hoofdstuk 10 de conclusie.

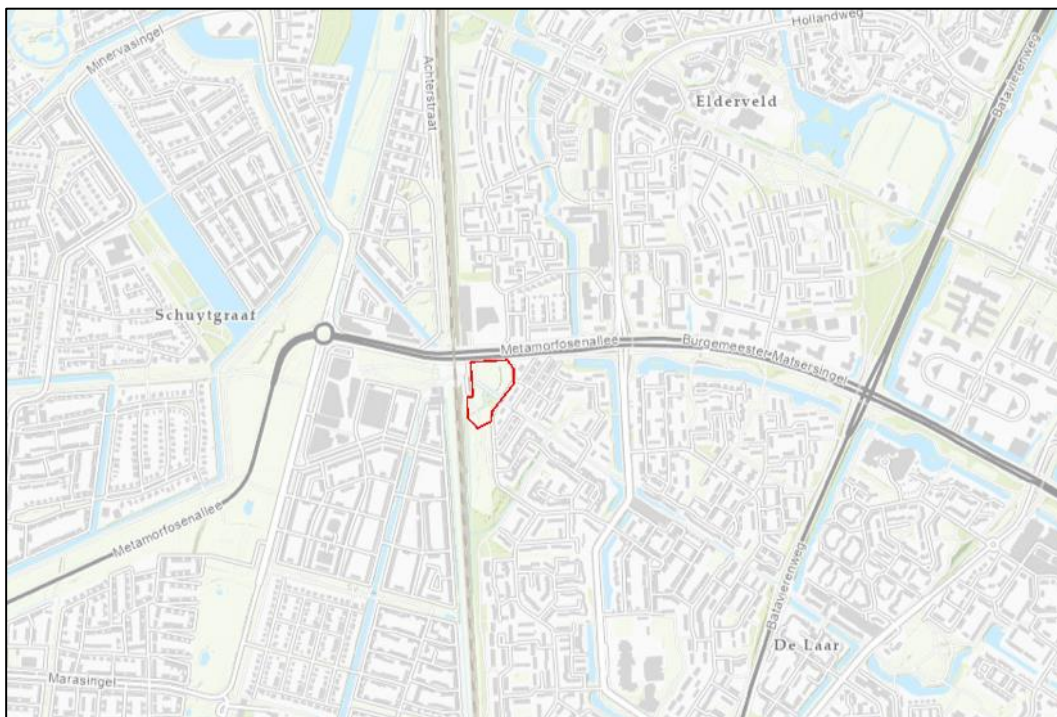
In Bijlage I is de rapportage van de flora en fauna-quickscan inclusief habitatgeschiktheidsanalyse (■■■■■, 2025) opgenomen die mede ten grondslag ligt aan voorliggend activiteitenplan.

2 Projectbeschrijving

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het voorgenomen project. De huidige situatie binnen het plangebied wordt beschreven en vervolgens de geplande werkzaamheden. Informatie over de werkzaamheden is aangeleverd door de gemeente Arnhem.

2.1 Plangebied

Het plangebied betreft een onbebouwde (groen)strook parallel aan de spoorlijn Arnhem – Nijmegen. Het plangebied ligt direct ten oosten van het treinstation Arnhem Schuytgraaf, en wordt begrensd door de Metamorfoseallee aan de noordzijde en de Tilburgweg aan de westzijde. De begrenzing aan de zuidzijde ligt ongeveer ter hoogte van de Henriette Roland Holststraat (Figuur 2.1).

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omkaderd). (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN).

Het plangebied bestaat uit grazige vegetatie met opgaande beplanting, die doorsneden wordt door een watergang, fietspad, verharde en halfverharde paden, en verharding met tijdelijk parkeren voor het treinstation. Het gebied wordt intensief gebruikt door omwonenden, voor onder meer het uitlaten van de hond. Het spoortaalud maakt geen onderdeel uit van het plangebied. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig.

Zie Hoofdstuk 2 van [REDACTED] (2025) voor een uitgebreide beschrijving van het plangebied, inclusief foto's.

2.2 Werkzaamheden (aanlegfase)

2.2.1 Voorgenomen werkzaamheden

De ingreep omvat de bouw van circa 152 woningen, waarvan 75 sociale woningen. De woningen worden gebouwd als vijf losse gebouwen met daartussen groen en water (Figuur 2.2). Onder de woningen is ruimte voor 700 m² aan kantoren, daghoreca of maatschappelijke doeleinden. Daarnaast omvat het plan 129 parkeerplaatsen en 640 fietsparkeerplaatsen. Deze komen tussen de gebouwen te staan en worden voorzien van een groen dak.

De volgende werkzaamheden zijn voorzien:

- het kappen van bomen (20 knotwilgen en 10 overige bomen), buiten het broedseizoen;
- het rooien van struweel;
- het dempen/vergraven en aanleggen van watergangen;
- het uitvoeren van grond- en graafwerkzaamheden ten behoeve van het bouwrijp maken;
- het uitvoeren van grond- en graafwerkzaamheden ten behoeve van aanleg kabels en leidingen;
- het uitvoeren van heiwerkzaamheden;
- het bouwen van woningen, winkels/kantoren en parkeergarages;
- het aanbrengen van verhardingen en groenvoorzieningen.

Bij de bouw dient rekening gehouden te worden met het 'Puntensysteem Klimaatadaptief Bouwen' van de gemeente Arnhem¹. Initiatiefnemers moeten een minimaal aantal punten behalen door maatregelen te nemen op het gebied van natuurinclusiviteit, wateroverlast, droogte en hitte.

2.2.2 Planning

De planning is om in Q2 van 2026 te starten met bouwrijp maken van het noordelijk deel, en aansluitend te starten met de bouw. In Q4 van 2026 wordt gestart met het bouwrijp maken en aansluitend bouwen in het zuidelijk deel.

2.3 Toekomstige situatie (gebruiksfase)

In de toekomstige situatie is sprake van werken en wonen in het plangebied.

¹ <https://www.arnhem.nl/alle-onderwerpen/klimaat-en-vergroenen/klimaatadaptief-en-natuurinclusief-bouwen/>

Figuur 2.2 Plankaart met begrenzing en voorziene ontwikkeling (bron: gemeente Arnhem).

3 Methode ecologisch onderzoek

3.1 Flora en fauna-quickscan

In 2025 heeft Waardenburg Ecology een flora en fauna-quickscan uitgevoerd waarin getoetst is of het project nadelige gevolgen voor beschermde soorten kan hebben en een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig kan zijn (Emond, 2025).

Het quickscanrapport is opgesteld op basis van een veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Voor een actueel overzicht van (beschermde) soorten die in de regio voorkomen, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDFF) geraadpleegd. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedssfeer van de) voorgenomen ingreep (aard, omvang en duur) en de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

3.2 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van het bronnenonderzoek en het oriënterend veldbezoek is beoordeeld dat het plangebied een potentiële betekenis voor kleine marterachtigen kan hebben. Op 11 september 2025 heeft een extra veldbezoek plaatsgevonden, waarbij de betekenis van het plangebied voor kleine marterachtigen nader is beoordeeld. Dit is gedaan aan de hand van de beschikbaarheid van *voedsel*, *verbindingen* en *verblijfplaatsen* binnen het plangebied en directie omgeving. De oppervlakte aan geschikt leefgebied binnen het plangebied is in beeld gebracht. De bevindingen van het oriënterend veldbezoek (waarbij logischerwijs ook al een beoordeling had plaatsgevonden op basis van de voorjaars situatie) is daarbij meegenomen door de onderzoeker. Hierdoor is voldoende rekening gehouden met eventuele verschillen in functies van het plangebied voor kleine marterachtigen door het jaar heen.

4 Functie plangebied voor beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de functie van het plangebied en de directe omgeving voor beschermde soort(en) beschreven op basis van de resultaten van de quickscan en het nader onderzoek.

4.1 Resultaat van de flora en fauna-quickscan

In de quickscan is geconcludeerd dat het plangebied een potentiële betekenis kan hebben voor kleine marterachtigen. Voor andere beschermde soorten flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft en/of dat nadelige gevolgen die vergunningplichtig zijn uitgesloten zijn of kunnen worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen (zie Hoofdstuk 3 in [REDACTED] 2025). Dit laatste geldt voor (algemene) broedvogels zonder jaarrond beschermd nest.

4.2 Resultaat habitatgeschiktheidsbeoordeling

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van bunzing, hermelijn en wezel (NDFF, WE-onderzoek).

Bunzing, hermelijn en wezel zijn soorten van het '*Beschermingsregime andere soorten*', waarvoor in Gelderland geen vrijstelling geldt. Waarnemingen van bunzing zijn met name afkomstig van de overgang tussen bebouwde kom (van Arnhem-Zuid) en de groengebieden (natuurgebied, landbouw). Dit sluit aan op het voorkeursbiotoop van deze soort: natuurlijke (uiterwaarden) en door de mens geschapen (agrarische) halfopen landschappen (BIJ12, 2024). Het plangebied voldoet hier in beperkte mate aan maar is – gezien de omvang van het plangebied en een gemiddeld territorium van een bunzing (>50 ha) – niet van essentiële betekenis.

Hermelijn is niet in de NDFF bekend maar wel door Waardenbrug Ecology vastgesteld in de droge ecozone van Schuytgraaf (westzijde spoor). De wezel – als laatste – is verspreid in het zoekgebied aangetroffen, waaronder ook in Schuytgraaf. Het plangebied biedt zowel voedsel als verblijfplaatsen in de vorm van de aanwezige muizenholen. Daarnaast is dekking aanwezig in de vorm van opgaande vegetatie en sluit het plangebied aan op geschikt leefgebied in de aanpalende groenstrook. Het plangebied is beoordeeld als 'matig geschikt' leefgebied voor wezel en hermelijn, mede vanwege de directe aansluiting op deze aanpalende groenstrook. Het intensieve gebruik van het plangebied als hondenuitlaatplaats en de relatief lage dichtheid aan muizenholen maken het geen 'optimaal geschikt' leefgebied. Ondanks de aanwezigheid van muizenholen (die geschikt zijn als voortplantingsplaats voor wezel) is de inschatting dat het plangebied dan ook met name een functie heeft voor *voedsel* en *verbinding*, en niet tot nauwelijks als *verblijfplaats*.

Verblijfplaatsen zijn met name te vinden in de minder toegankelijke delen van de groenstrook langs het spoor. Volgens het Kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024) varieert het leefgebied van wezel van 1,5 ha tot 200 ha. Het leefgebied van een hermelijn is circa 2 tot 40 hectare groot. Van het plangebied is circa 1-1,5 ha matig geschikt en kan daarmee van essentieel belang zijn voor met name wezel, en in mindere mate voor hermelijn.

4.3 Conclusie

Op basis van de quickscan en het aanwezige habitat is beoordeeld dat het plangebied geschikt leefgebied (voedsel en verbinding) met essentiële betekenis voor wezel en hermelijn biedt. De gevolgen van de voorgenomen ingreep voor deze soorten zijn uitgewerkt in Hoofdstuk 5.

Voor andere beschermde soorten flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft en/of dat nadelige gevolgen die vergunningplichtig zijn uitgesloten zijn of kunnen worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen (zie Hoofdstuk 6 voor maatregelen).

5 Bepaling en beoordeling in het kader van de Ow

In dit hoofdstuk worden de nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep voor wezel en hermelijn bepaald en beoordeeld in het kader van de Ow. Er is beoordeeld of een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Ow nodig is.

5.1 Wezel en hermelijn

Als gevolg van de voorziene kap-, grond- en graafwerkzaamheden gaat mogelijk leefgebied met essentiële betekenis van wezel en hermelijn verloren. Aantasting van leefgebied met essentiële betekenis voor een voortplantingsplaats kan gezien worden als aantasting van de vaste voortplantingsplaats en vormt een schadelijke handeling waarvoor een vergunning nodig is. De voorgenomen ingreep kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben:

- Het opzettelijk doden.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Om nadelige gevolgen voor wezel en hermelijn te voorkomen, worden voorzorgsmaatregelen genomen, zie § 6.3.

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen kan *niet* voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Daarom is hiervoor een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

6 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven die worden genomen om nadelige gevolgen voor de beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep te voorkomen en beperken.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

In Hoofdstuk 3 van de quickscan staan algemene voorzorgsmaatregelen beschreven waarmee rekening wordt gehouden met (algemene) vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd is, en voor vergunningvrije soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het broedseizoen van (algemene) vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. Dit kan door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening worden gehouden met de periode half maart tot half augustus. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, worden potentiële broedplaatsen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen, uiterlijk begin maart, ontoegankelijk gemaakt.

Daarnaast wordt in het kader van de specifieke zorgplicht aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- Dempen in de periode tussen augustus en oktober (of november als de watertemperatuur het toestaat); oftewel, buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van amfibieën.
- De top laag met oever- en watervegetatie 'enten' (overzetten) in een nieuw aan te leggen watergang.
- Te vergraven terrein eerst zo kort mogelijk maaien zodat dekking verdwijnt, alvorens te vergraven.
- Ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden geen aanvullende maatregelen aanbevolen, anders dan voor amfibieën (hierboven) alsmede wezel en hermelijn worden getroffen (§ 6.3).

6.2 Ecologische begeleiding

6.2.1 Inzet ter zake kundige ecooloog

De uitvoering van de voorgenomen ingreep zal door een ter zake kundige ecooloog begeleid worden. Onder een ter zake kundige ecooloog (kortweg: de ecooloog) wordt een persoon verstaan die voor de situatie en soorten waarvoor diegene gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis moet zijn opgedaan doordat de deskundige minimaal aan de onderstaande eerste twee punten voldoet en eventueel voldoet aan één van de overige punten:

1. Minimaal 3 jaar ervaring met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onder begeleiding van een ervaren ecooloog.
2. Soortspecifieke kennis heeft opgedaan (zoals over leefwijze en gedrag en het ontwerpen, aanbrengen en begeleiden van marterleefgebied) door middel van bijvoorbeeld veldwerk, onderzoek, studie of opleiding.
3. Op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
4. Op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
5. Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
6. Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Gierzwaluwbescherming Nederland, Vogelbescherming Nederland en Sovon).

6.2.2 Uitvoering van de ecologische begeleiding

De ecooloog ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en werkwijze zoals beschreven in dit activiteitenplan. Dit houdt onder andere in:

- De ecooloog stelt een ecologisch werkprotocol op. Dit ecologisch werkprotocol geeft een beschrijving van de maatregelen die genomen moeten worden om nadelige gevolgen voor beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen en beperken. In het ecologisch werkprotocol worden de maatregelen uit voorliggend activiteitenplan en eventuele voorwaarden in de omgevingsvergunning met betrekking tot maatregelen overgenomen.
- De ecooloog geeft voor aanvang van de werkzaamheden een toelichting op het ecologisch werkprotocol aan de betrokken uitvoerder(s).
- De ecooloog ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en werkwijze zoals beschreven in dit activiteitenplan en ecologisch werkprotocol.
- De ecooloog bespreekt de te volgen werkwijze bij vragen, incidenten en calamiteiten met de initiatiefnemer en de uitvoerder.
- De ecooloog en de uitvoerder houden een ecologisch logboek (zie Bijlage III) bij gedurende de uitvoering van de werkzaamheden. Hierin worden maatregelen

vastgelegd die bedoeld zijn om nadelige gevolgen voor beschermde soorten te voorkomen.

6.3 Martermaatregelen

6.3.1 Maatregelen om het doden van wezel en hermelijn te voorkomen

- De aanlegwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode van wezel en hermelijn (dat wil zeggen buiten de periode maart - augustus). Resteert de periode september - februari voor het uitvoeren van de werkzaamheden om het plangebied ongeschikt te maken.
- Ongeschikt maken van werkgebied door de vegetatie zeer kort te maaien voorafgaand aan de werkzaamheden. Hierdoor zullen de kleine marterachtigen het werkgebied verlaten op zoek naar geschikt biotoop in de omgeving.
- Werken in één richting, naar de groenstrook in het zuiden, zodat eventueel aanwezige dieren kunnen wegvluchten.

6.3.2 Borging van voldoende tijdelijke verblijfplaatsen

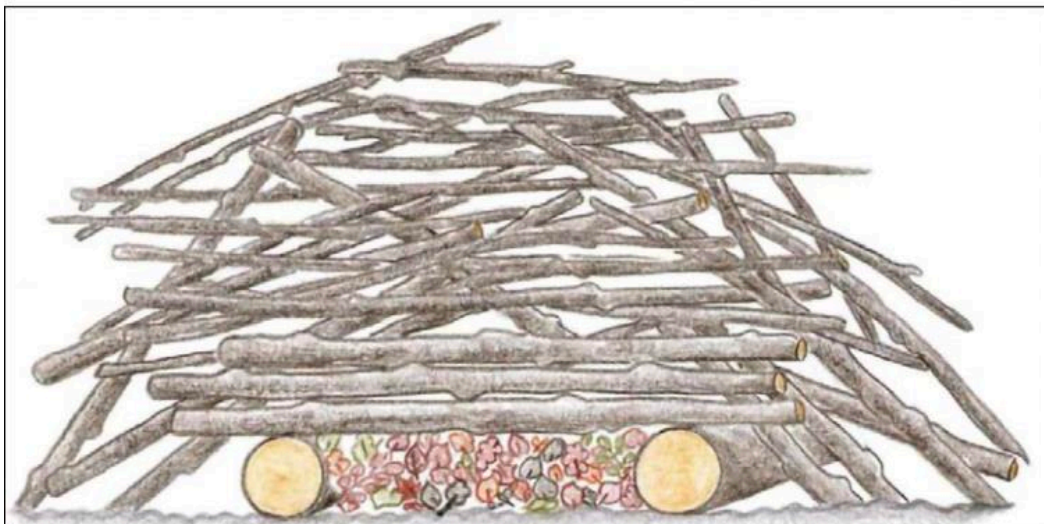
- Het plan voorziet in de aanleg van een tiental marterhopen en takkenrillen (zie § 6.3.3). Hiervan worden er circa vijf voorafgaand aan de start van de werkzaamheden (in het noordelijke deel van het plangebied) aangelegd. De resterende circa vijf worden aangelegd met vrijkomend tak- en stammateriaal uit het plangebied en dus op een later moment.
- Het plan voorziet al in een gefaseerde uitvoering; er wordt gestart met het noordelijk deel en circa een half jaar later het zuidelijk deel. Hierdoor blijft tijdens de aanlegfase geschikt leefgebied aanwezig.
- Daarnaast blijft de aanpalende groenstrook te allen tijde beschikbaar.

6.3.3 Borging van voldoende permanente verblijfplaatsen

- Vrijkomend stam- en takmateriaal door de voorgenomen ingreep wordt verwerkt in marterhopen en/of takkenrillen (zie Bijlage II, in de legenda weergegeven als 'marterhoop'). De marterhopen en takkenrillen worden aangelegd conform het kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024) en in overleg met de ecooloog. Deze bieden potentiële *verblijfplaatsen* en *voedsel*.
- Op de kaart in Bijlage II is een tiental locaties aangewezen als marterhoop. De hoeveelheid vrijkomend stam- en takmateriaal bij de ingreep is hiervoor onvoldoende en zal dus van elders aangevuld moeten worden.
- De nieuwe verblijfplaatsen worden aangelegd in de groenzone langs het spoor. De maatregelen vormen een kwalitatieve verbetering van het aldaar aanwezige leefgebied.
- Een marterhoop is minimaal drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog (Figuur 6.1). Daarnaast gelden de volgende uitgangspunten:

- Grond voor een takkenhoop moet eerst losgemaakt worden. Hierop volgt een fundering van vrijkomende houtsnippers (lokaal materiaal). De fundering moet iets boven het maaiveld liggen (want deze moet droog blijven).
- Met minimaal zes boomstammen van één meter lang en een diameter van 15-20 cm wordt een nestkamer gebouwd. Dit gebeurt door twee stammen tegenover elkaar op de grond te leggen en daar de andere twee stammen overeen te leggen als een dak. De ruimte die daartussen ontstaat wordt opgevuld met droog hooi of vergelijkbaar materiaal.
- De nestkamer moet minimaal twee ingangen hebben. De nestkamer moet droog blijven en beschermd zijn tegen weersinvloeden. Na het bouwen van deze nestkamer wordt er grof en fijn snoeimateriaal overheen gelegd. Openingen in de takkenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn.
- Een takkenril is circa één meter breed, minimaal 0,5 meter hoog en waarbij de lengte mag variëren.
- De ligging van de marterhopen en takkenrillen wordt opgenomen in het beheerplan van de groenstrook. Door (jaarlijks) het vrijkomende stam- en takmateriaal van regulier beheer en onderhoud op de marterhopen en takkenrillen te verwerken blijven deze kwalitatief functioneel en als verblijfplaats geborgd.
- Twee watergangen (totaal 1.450 m²) langs het plangebied worden voorzien van een natuurvriendelijke oever, met een getrappt 1:3 talud (zie blauwe arcering en dwarsprofiel A-A' in Bijlage II). De natuurvriendelijke oever biedt *verbinding* en *voedsel* voor kleine marters.

Figuur 6.1. Illustratie van een marterhoop [REDACTED], 2018 in Kennisdocument Kleine marterachtigen, 2024).

7 Reikwijdte vergunningaanvraag

7.1 Schadelijke handelingen

Zoals geconcludeerd in Hoofdstuk 6 is voor uitvoering van de werkzaamheden voor het project Laarkwartier een aanvraag van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. In Tabel 7.1 is aangegeven voor welke soorten en schadelijke handelingen de omgevingsvergunning moet worden aangevraagd.

Tabel 7.1 Soorten en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd.

Soort	Beschermings-regime	Schadelijke handeling
Wezel Hermelijn	Andere soorten	<ul style="list-style-type: none">- Het opzettelijk doden- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

7.2 Locatie waarvoor vergunning wordt aangevraagd

De vergunningsaanvraag is van toepassing op het complete plangebied van het project Laarkwartier te Arnhem. Het plangebied is opgenomen in Figuur 2.1.

7.3 Periode waarvoor de vergunning wordt aangevraagd

De vergunning is benodigd het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen gedurende de aanlegfase. Zekerheidshalve wordt de vergunning aangevraagd voor een periode van vijf jaar. Dit om eventuele uitloop van de werkzaamheden op te vangen. De vergunning wordt zodoende aangevraagd voor de periode december 2025 tot december 2030.

7.4 Voorwaarden waaronder vergunning wordt verleend

Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan alleen worden verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels die staan uitgewerkt in § 8.6.2 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling van de volgende criteria:

- a) Er is geen andere bevredigende oplossing.
- b) De activiteit is nodig vanwege een genoemd wettelijk belang.
- c) De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

In de volgende Hoofdstukken 8, 9 en 10 wordt nader ingegaan op deze drie criteria.

8 Alternatievenafweging

Voor beschermde soorten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, moet worden aangetoond dat er voor de voorgenomen activiteit geen alternatief is, dat geen of minder negatieve gevolgen heeft voor de desbetreffende soorten. In navolgende paragrafen wordt beschreven waarom het niet uitvoeren van het project (het nulalternatief), de uitvoering van het project op een alternatieve locatie, alternatieven in de uitvoering (werkwijze) en alternatieven in de planning van het plangebied, niet mogelijk zijn. De informatie is gebaseerd op de informatie die door de gemeente Arnhem is aangeleverd.

8.1 Nulalternatief

Arnhem kent een grote druk op de woningmarkt en heeft daarvoor afspraken gemaakt met het Rijk, die zijn vastgelegd in de Woondeal 2.0. De realisatie van een nieuwe woonbuurt met circa 150 woningen nabij het station met overstapmogelijkheden op allerlei vormen van duurzame mobiliteit (stadsrandhub) is nodig om hieraan te voldoen. Niet ontwikkelen (nulalternatief) is geen optie omdat gemaakte afspraken hierdoor niet kunnen worden behaald.

8.2 Alternatieve locatie

De ingreep is locatie-gebonden. Arnhem heeft geen uitbreidingsmogelijkheden meer binnen de gemeentegrenzen maar wel een bestuurlijke opdracht voor woningbouw. Daarom wordt naar ruimte gezocht voor inbreidingslocaties voor sociale huur, betaalbare koop en de vrije sector nabij aanwezige infrastructuur. Een alternatieve locatie nabij aanwezige infrastructuur – en die niet ook is aangewezen als inbreidingslocatie – is niet aanwezig. Een alternatieve locatie is dus niet van toepassing.

8.3 Alternatieven in inrichting en uitvoering

De woningen worden gebouwd als vijf losse gebouwen met daartussen groen en water (Figuur 2.2). Een alternatieve inrichting – met als resultaat net zoveel sociale en betaalbare woningen – leidt niet tot een kleinere aantasting van marterleefgebied. Bij de uitvoering van de ingreep wordt rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten en worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen voor aanwezige beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen en beperken (zie Hoofdstuk 6). Een beter uitvoeringsalternatief is er wat dat betreft dus niet.

8.4 Alternatieven in planning

Bij de planning van de uitvoering van de ingreep wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van aanwezige beschermde soorten om nadelige gevolgen voor beschermde soorten te voorkomen en te beperken. Daarnaast worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd. Een beter alternatief in planning is er wat dat betreft niet.

9 Wettelijk belang

9.1 Wettelijke belangen waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Een tweede criterium voor vergunningverlening is dat de voorgenomen ingreep een wettelijk belang dient. Het betreft de wettelijke belangen zoals genoemd in artikel 8.74j (soorten Vogelrichtlijn), artikel 8.74k (soorten Habitatrichtlijn) en artikel 8.74l (andere soorten) van het Bkl. In onderstaande Tabel 9.1 is aangegeven voor welke belangen een vergunning wordt aangevraagd voor wezel en hermelijn. De volgende paragrafen geven een onderbouwing van deze wettelijke belangen. De informatie is gebaseerd op de informatie die door de gemeente Arnhem is aangeleverd.

Tabel 9.1 Wettelijk belang waaronder een vergunning wordt aangevraagd. Het betreft de wettelijke belangen zoals genoemd in artikel 8.74j (soorten Vogelrichtlijn), artikel 8.74k (soorten Habitatrichtlijn) en artikel 8.74l (andere soorten) van het Bkl.

Soort	Ow-beschermingsregime	Wettelijke belangen
Wezel Hermelijn	Andere soorten	In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
		In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

9.2 Dwingende reden van groot openbaar belang

Arnhem kent een grote druk op de woningmarkt. Met gemeenten in de regio, de provincie en het Rijk is een Woondeal 2.0 afgesloten om nieuwe woningbouw te realiseren. Nieuwe woningen en kantoren worden zoveel mogelijk gerealiseerd op plekken die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en waar de voorzieningen zijn, zoals bij station Arnhem Zuid. Met deze ontwikkeling zet de gemeente daarnaast in op het stevig verbinden van de groenblauwe structuur tussen noord en zuid (ambitie groenblauwe lijn uit het Groenplan). De gemeente zet daarbij in op een natuurinclusief woongebied, wijkpark en stationsplein. Hiermee worden de landschappelijke en natuurwaarden en recreatieve mogelijkheden voor de buurt vergroot.

9.3 Ruimtelijke ontwikkeling van een gebied

Het stationsgebied van Arnhem Zuid is in de Omgevingsvisie aangewezen als één van de stedelijke knooppunten waar de gemeente wil verdichten en wil groeien naar een

aantrekkelijk en levendig stationsgebied (zie ook visie "[Hubs made in \[Arnhem\]](#)"). Daarmee levert ze een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de mobiliteit in de regio en de woningbouwtaakstelling in de stad. De combinatie van nieuwe huisvesting nabij knooppunten (openbaar vervoer en voorzieningen) vormt een kans voor doorstroming en wooncarrière in eigen wijk en voor het toepassen van een lagere parkeernorm.

Op 20 december 2023 heeft de gemeenteraad de [gebiedsvisie Station Arnhem Zuid](#) vastgesteld. Op basis hiervan zijn het stedenbouwkundig plan, het ontwerp wijzigingsbesluit en het ontwerp omgevingskwaliteitsplan opgesteld.

10 Staat van instandhouding

Een derde criterium voor vergunningverlening is dat de activiteit niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de soort(en) waarvoor vergunning wordt aangevraagd. De volgende criteria zijn van belang bij het bepalen van de staat van instandhouding:

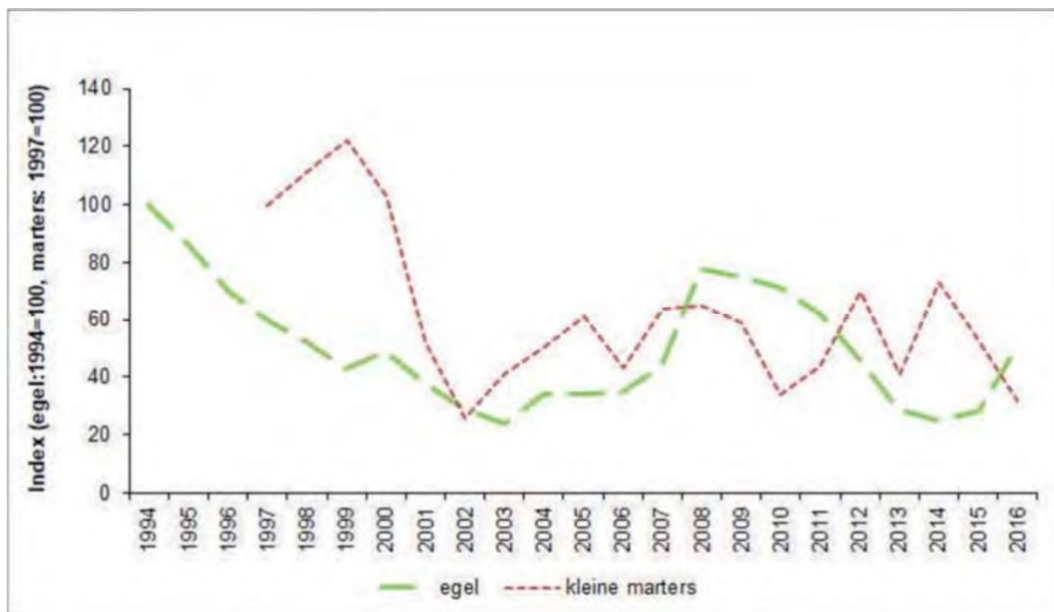
- de omvang van de populatie;
- de verspreiding van de populatie;
- het leefgebied, de functionaliteit van het leefgebied en het natuurlijke verspreidingsgebied;
- het toekomstperspectief.

Onderstaande paragrafen geven een korte samenvatting over de huidige staat van instandhouding van de soorten waarvoor vergunning wordt aangevraagd en de gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding van deze soorten.

10.1 Kleine marterachtigen

10.1.1 Landelijke staat van instandhouding

Er zijn van de drie kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) te weinig telgegevens bekend voor het opstellen van een betrouwbare trendberekening. Deze soorten zijn over de jaren heen waargenomen in 73 (wezel), 92 (hermelijn) en 94 (bunzing) telplots in heel Nederland. Deze tellingen zijn ook niet jaarlijks herhaald. Tevens laten de kleine martersoorten zich maar weinig overdag zien. Dat maakt de index gevoelig voor invloeden die met toeval te maken hebben. De Zoogdiervereniging heeft voor de trend de drie soorten samengevoegd om de onzekerheid te verkleinen (standaardfout 0,015; Figuur 10.1). De samengestelde trend laat een matige afname in populatiegrootte zien over de periode 1997-2016 (Zoogdiervereniging, 2017).

Figuur 10.1. Index van de aantalsontwikkeling van de egel en kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) in Nederland in de periode 1994-2016 (n=220). Bron: Zoogdiervereniging, 2017.

10.1.2 Wezel

Regionale staat van instandhouding

Hoewel maar weinig bekend is over de daadwerkelijke populatieomvang van wezel, kan aan de hand van de bekende verspreidingsgegevens worden geconcludeerd dat het aandeel van Gelderland evenredig is aan de landelijke staat van instandhouding. De soort komt verspreid voor in de regio. De beoordeling van de criteria populatieomvang, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief in Gelderland is onbekend.

Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van de wezel. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. In de NDFF staan meerdere waarnemingen uit de afgelopen jaren, zowel ten noorden als ten zuiden van de Neder-Rijn. Op hoofdlijnen kunnen de waarnemingen gerelateerd worden aan de groenzones in Arnhem Zuid, en aan de omliggende natuurgebieden (Meinerswijk, Park Lingezegen). Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

10.1.3 Hermelijn

Regionale staat van instandhouding

Het aandeel dat Gelderland heeft in de landelijke verspreiding is zeer klein. Door de versnipperde aanwezigheid is mogelijk sprake van al dan niet geïsoleerde deelpopulaties. Regionaal zijn waarnemingen beperkt tot de randen van de Veluwezoom en langs de noordoever van de Waal. De beoordeling van de criteria populatieomvang, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief in Gelderland is onbekend.

Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van de hermelijn. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. De NDFF bevat geen waarnemingen van hermelijn in het plangebied en omgeving, maar uit onderzoek van Waardenburg Ecology is aanwezigheid vastgesteld in de droge ecozone van Arnhem Schuytgraaf (ten westen van het plangebied). Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

10.1.4 **Gevolgen van project Laarkwartier voor de staat van instandhouding**

Aangezien nadelige gevolgen door de voorgenomen ontwikkeling met maatregelen zoveel mogelijk beperkt worden (zie § 6.3), is redelijkerwijs uitgesloten dat de voorgenomen ingreep leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de wezel en hermelijn.

11 Conclusie

Voor uitvoering van de werkzaamheden voor het project Laarkwartier in Arnhem is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig voor de volgende soorten en schadelijke handelingen: zie Tabel 11.1.

Tabel 11.1 Soorten en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd.

Soort	Beschermingsregime	Schadelijke handelingen
Wezel Hermelijn	Andere soorten	- Het opzettelijk doden - Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Er wordt voldaan aan de drie criteria van vergunningverlening:

- De voorgenomen ingreep is nodig vanwege wettelijke belangen, namelijk:
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere *dwingende redenen van groot openbaar belang*, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
 - In het kader van de *ruimtelijke inrichting* of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.
- Er is geen andere bevredigende oplossing voor de voorgenomen ingreep.
- De voorgenomen ingreep leidt niet tot een verslechtering van de voor de staat van instandhouding van de soorten waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en wordt gewaarborgd dat het werk wordt uitgevoerd met de minste nadelige gevolgen voor betreffende soorten.

Zoogdiervereniging, 2025. Gunstige staat van instandhouding.
<https://www.zoogdiervereniging.nl/wat-we-doen/bijzondere-themas/wettelijke-bescherming/gunstige-staat-van-instandhouding>.

Bijlage I Quicksan Laarkwartier

Quickscan soortenbescherming voor woningbouwproject Laarkwartier, Arnhem

Toetsing in het kader van de Omgevingswet inclusief
aanvullend onderzoek

**WAARDEN
BURG**
Ecology

**we
consult
nature.**

Quickscan soortenbescherming voor woningbouwproject Laarkwartier, Arnhem

Toetsing in het kader van de Omgevingswet inclusief aanvullend onderzoek

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 25-346
Projectnummer: 25-0384
Datum uitgave: 29 oktober 2025
Projectleider: [REDACTED]
Tweede lezer: [REDACTED]
Opdrachtgever: Gemeente Arnhem
Postbus 9200
6800 HA Arnhem
Nederland
Referentie opdrachtgever: Akkoord [REDACTED] d.d. 8 mei 2025
Akkoord voor uitgave: [REDACTED]
Foto omslag: Waardenburg Ecology
Datum akkoord: 29 oktober 2025

Graag citeren als: [REDACTED], 2025. Quickscan soortenbescherming voor woningbouwproject Laarkwartier, Arnhem. Toetsing in het kader van de Omgevingswet inclusief aanvullend onderzoek. Rapport 25-346. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Omgevingswet, wezel, teunisbloempijlstaart, woningbouw

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Arnhem

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Reikwijdte van het onderzoek	6
1.3	Wettelijk kader	7
1.4	Methodiek onderzoek	8
1.5	Disclaimer	9
2	Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit	10
2.1	Beschrijving plangebied	10
2.2	Voorgenomen activiteit	12
3	Effecten op flora en fauna	14
3.1	Algemeen	14
3.2	Soortgroepen waarvoor het plangebied op voorhand geen betekenis heeft	14
3.3	Planten	14
3.4	Ongewervelden	15
3.5	Vissen	17
3.6	Amfibieën	17
3.7	Grondgebonden zoogdieren	18
3.8	Vleermuizen	21
3.9	Vogels	21
3.10	Korstmossen, paddenstoelen en schimmels	22
3.11	Samenvatting functie plangebied	23
4	Conclusie en aanbevelingen	24
4.1	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit	24
4.2	Maatregelen bij vergunningplichtige gevallen	24
4.3	Maatregelen bij vergunningsvrije gevallen	24
	Literatuur	25
	Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet	26

Samenvatting

Het realiseren van woningbouw in het Laarkwartier te Arnhem – en daarbij gepaard gaande rooi-, grond- en graafwerkzaamheden - is te beschouwen als een flora- en fauna-activiteit in de zin van de Omgevingswet. De voorgenomen activiteit is beoordeeld in het kader van de specifieke zorgplicht zoals beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal, artikel 11.27). Voor deze activiteit zijn in de tabel de vervolgstappen aangegeven om te bepalen of een omgevingsvergunning nodig is. Voor de niet in de tabel opgenomen handelingen en soortgroepen die binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit voorkomen zijn nadelige gevolgen op voorhand uit te sluiten en zijn geen maatregelen nodig (zie Hoofdstuk 3).

Schadelijke handelingen en vervolgstappen die nodig zijn om invulling te geven aan de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.27)

Schadelijke handelingen	Soort(groep) ¹⁾	Schadelijke gevolgen ²⁾	Maatregelen om schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken ³⁾	Vervolgstappen i.h.k.v. omgevingsvergunning
Verwijderen vegetatie en grondwerkzaamheden	Broedvogels waarvan het nest <i>niet</i> jaarrond beschermd is	Mogelijke vernietigen in gebruik zijnde nesten!	Vernietigen in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen. Verwijder vegetatie buiten het broedseizoen.	Niet nodig.
Verwijderen vegetatie en grondwerkzaamheden	Wezel en hermelijn	Mogelijke aantasting vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen	Schadelijke gevolgen kunnen niet geheel voorkomen worden met maatregelen.	Vergunning aanvragen. Het betreft vergunningsplichtige soorten.
Verwijderen vegetatie en grondwerkzaamheden	Algemene soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren	Mogelijke aantasting vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen	Met de maatregel voor broedvogels blijven de gevolgen voor amfibieën beperkt.	Niet nodig. Het betreft een vergunningsvrij geval.

¹⁾ Toepassing specifieke zorgplicht Bal art. 11.27 lid 2a en 2b. ²⁾ Toepassing specifieke zorgplicht Bal art. 11.27 lid 2c. ³⁾ Toepassing specifieke zorgplicht Bal art. 11.27 lid 2d.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Arnhem is voornemens om in de woonwijk De Laar woningbouw te realiseren, onder de projectnaam 'Laarkwartier'. Deze ingreep kan gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Waardenburg Ecology heeft in opdracht van de gemeente op basis van een oriënterend veldonderzoek, bronnenonderzoek, aanvullend onderzoek naar teunisbloempijlstaart én een habitatgeschiktheidsbeoordeling voor kleine marterachtigen de gevolgen van deze ingreep op beschermde soorten in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld en getoetst aan de specifieke zorgplichtbepalingen van de Ow. Het doel van het onderzoek is te bepalen of voor de voorgenomen activiteit een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is.

De Ow kent een *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten. Deze zorgplicht houdt kort gezegd in dat iedereen die een activiteit uitvoert, nadelige gevolgen voor *planten en dieren* redelijkerwijs moet voorkomen of, als dat niet mogelijk is, nadelige gevolgen zo veel mogelijk moet beperken. De specifieke zorgplicht geldt altijd en voor *alle* in het wild levende planten en dieren. In het kader van de specifieke zorgplicht moet voorafgaand aan de activiteit worden nagegaan of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van beschermde en kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit.

Dit rapport doet verslag van de resultaten van dit onderzoek en geeft adviezen over eventueel te nemen vervolgstappen. Concreet geeft dit rapport antwoord op de volgende vragen:

- Zijn er aanwijzingen dat binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit beschermde en kwetsbare of bedreigde soorten voorkomen? (Bal art. 11.27, lid 2a)
- Zo ja, kunnen voor deze soorten planten of deze soorten dieren nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten voor nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren? (Bal art. 11.27, lid 2b)
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit hebben voor de betreffende soorten? (Bal art. 11.27, lid 2c)
- Welke passende preventieve maatregelen kunnen worden getroffen om de nadelige gevolgen te voorkomen? (Bal art. 11.27, lid 2d)

- Indien nadelige gevolgen niet kunnen worden voorkomen, welke maatregelen zijn nodig om gevolgen te beperken of ongedaan te maken? (Bal art. 11.27, lid 1c, 2e, 2f)
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig? (Vogelrichtlijn - Bkl art. 8.74j; Habitatrichtlijn - art. 8.74k; 'andere soorten' Bal Bijlage IX - art. 8.74l)

1.2 Reikwijdte van het onderzoek

In dit rapport zijn de gevolgen van de voorgenomen activiteit op (*beschermde*) *soorten planten en dieren* in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld.

Natura 2000-gebieden

Het is op voorhand uitgesloten dat de activiteit verslechterende of significant verstorende gevolgen¹ heeft voor beschermde gebieden, met mogelijke uitzondering van de *effecten van extra stikstofdepositie* als gevolg van de uit te voeren activiteit. De invloedssfeer van de uit te voeren activiteit (storende factoren) reikt tot ca. 100 meter (exclusief stikstofdepositie). Het plangebied ligt hemelsbreed op ruim drie kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Veluwe (Bron: Informatiekaart Natuur). Gezien de aard, omvang en duur van de voorgenomen activiteit en de afstand tot Natura 2000-gebieden, is het uitgesloten dat de uit te voeren activiteit aantasting van relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden veroorzaakt. We adviseren om een AERIUS-berekening uit te voeren om vast te stellen of sprake is van additionele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, indien dit nog niet heeft plaatsgevonden. Is er sprake van een bijdrage aan de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dan dient deze beoordeeld te worden in het kader van de Ow.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) en bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het plangebied ligt niet in of nabij het NNN, een bijzonder natuurgebied of een bijzonder landschap (> circa één km, bron: Informatiekaart Natuur). Gezien de aard, omvang en duur van de voorgenomen activiteit en de afstand tot deze natuurgebieden is het op voorhand uitgesloten dat de uit te voeren activiteit nadelige gevolgen voor deze gebieden veroorzaakt.

Houtopstanden

Nadelige gevolgen voor houtopstanden in de zin van de Ow zijn op voorhand ook uitgesloten. Er worden namelijk geen houtopstanden zoals bedoeld in het Bal art. 11.111 gekapt.

¹ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht) lid 2b.

1.3 Wettelijk kader

De toetsing is uitgevoerd in het kader van de Ow. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl. In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit.

Activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor in het wild levende dieren of planten zijn in de Ow gedefinieerd als flora- en fauna-activiteiten. De Ow stelt regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Dit betreft zowel (inter)nationaal beschermde soorten als niet beschermde soorten. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bij de Ow wordt onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes. De regels voor een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten worden gegeven in:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*). Dit betreft alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*). Dit betreft soorten, genoemd in Bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het verdrag van Bern of Bijlage I bij het verdrag van Bonn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*). Dit betreft soorten genoemd in Bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal.

Voor elk beschermingsregime zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen bepaald. Provincies regelen in een omgevingsverordening of en voor welke flora- en fauna-activiteiten geen vergunningplicht geldt (de vergunningvrije gevallen).

BESCHERMDE SOORTEN

Voor beschermde soorten zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) schadelijke handelingen benoemd en bestaan soortenlijsten waarnaar verwezen wordt in het desbetreffende artikel.

- Europees beschermde diersoorten en plantensoorten

Soortenlijst

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Bijlage IV

Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:

art 11.37 Bal
art 11.46 Bal

- Andere beschermde dier- en plantensoorten

Soortenlijst

- Bijlage IX
- A. zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers
- B. vaatplanten

Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:

art 11.54 Bal
art 11.54 Bal, 1e lid, onder a
art 11.54 Bal, 1e lid, onder c

- Vogels met jaarrond beschermde nesten

- Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten RVO en provincies

Zoals gesteld in §1.1 moet in het kader van de specifieke zorgplicht voorafgaand aan een flora- en fauna-activiteit worden nagegaan of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van beschermde en kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit:

- Soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vogelrichtlijn).
- Geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten, die niet in Bijlage I van de Vogelrichtlijn zijn genoemd.
- Soorten van de Habitatrichtlijn (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn).
- Soorten dieren of planten die zijn opgenomen op de Rode Lijsten.
- Nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

In deze rapportage worden vogels, soorten vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten zoals opgenomen in Bijlage IX van het Bal kortweg aangeduid als '*beschermde soorten*'. De soorten van Bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en van de Rode lijst die niet in de categorie '*beschermde soorten*' vallen worden in dit rapport aangeduid als '*overige bedreigde of kwetsbare soorten*'.

1.4 Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing is opgesteld op basis van meerdere veldbezoeken, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedssfeer van de) voorgenomen activiteit (aard, omvang en duur) en de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

Bronnenonderzoek

Op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is een actueel overzicht gemaakt van (beschermde en overige bedreigde of kwetsbare) soorten die in de regio voorkomen. Bij het raadplegen van de NDFF op 20 mei 2025 is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover relevant, gebruikgemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Oriënterend veldbezoek

Op 21 mei 2025 heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden (droog, bewolkt, 15 °C NW2). Het plangebied is nagenoeg vlakdekkend onderzocht. Daarbij is in het plangebied en omgeving (tussen de Metamorfosenallee, Tilburgweg en spoorlijn) - met behulp van een verrekijker – gezocht naar beschermde soorten en sporen (zoals nesten, holen, uitwerpselen, braakballen, pootafdrukken en knaagsporen). Alle bomen *binnen* het plangebied zijn geïnspecteerd op holtes, nesten en/of loszittende schors. Aanwezig oppervlaktewater is niet steekproefsgewijs bemonsterd met een schepnet. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde en overige bedreigde of kwetsbare soorten.

Aanvullend onderzoek teunisbloempijlstaartvlinder

Op basis van het bronnenonderzoek en het oriënterend veldbezoek is beoordeeld dat het plangebied een potentiële betekenis voor teunisbloempijlstaartvlinder kan hebben. Hiervoor zijn aansluitend drie veldbezoeken uitgevoerd op 9 en 17 juli en 15 augustus 2025, conform het standaard onderzoeksprotocol voor deze soort. De bezoeken zijn

overdag uitgevoerd onder droge en zonnige weersomstandigheden, waarbij waardplanten (in dit geval teunisbloemen) zijn gecontroleerd op aanwezigheid van rupsen.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling kleine marterachtigen

Op basis van het bronnenonderzoek en het oriënterend veldbezoek is beoordeeld dat het plangebied een potentiële betekenis voor kleine marterachtigen kan hebben. Op 11 september 2025 heeft een extra veldbezoek plaatsgevonden, waarbij de betekenis van het plangebied voor kleine marterachtigen nader is beoordeeld. Dit is gedaan aan de hand van de beschikbaarheid van *voedsel*, *verbindingen* en *verblijfplaatsen* binnen het plangebied en directie omgeving. De oppervlakte aan geschikt leefgebied binnen het plangebied is in beeld gebracht. De bevindingen van het oriënterend veldbezoek (waarbij logischerwijs ook al een beoordeling had plaatsgevonden op basis van de voorjaars situatie) is daarbij meegenomen door de onderzoeker. Hierdoor is voldoende rekening gehouden met eventuele verschillen in functies van het plangebied voor kleine marterachtigen door het jaar heen.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Als de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na september 2028 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoekers die het onderzoek hebben uitgevoerd zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

1.5 Disclaimer

De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. Onze interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht (zie Bijlage I) is gebaseerd op *expert judgement*.

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om af te wegen welke maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht redelijkerwijs genomen worden. De specifieke zorgplicht is niet vrijblijvend, deze is bestuurs- én strafrechtelijk handhaafbaar.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een onbebouwde (groen)strook parallel aan de spoorlijn Arnhem – Nijmegen. Het plangebied ligt direct ten oosten van het treinstation Arnhem Schuytgraaf, en wordt begrensd door de Metamorfosenallee aan de noordzijde en de Tilburgweg aan de westzijde. De begrenzing aan de zuidzijde ligt ongeveer ter hoogte van de Henriette Roland Holststraat (Figuur 2.2). Het plangebied bestaat uit grazige vegetatie met opgaande beplanting, die doorsneden wordt door een watergang, fietspad, verharde en halfverharde paden (Figuur 2.3), en verharding met tijdelijk parkeren voor het treinstation. Het gebied wordt intensief gebruikt door omwonenden, voor onder meer het uitlaten van de hond. Het spoortalud maakt geen onderdeel uit van het plangebied. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig.

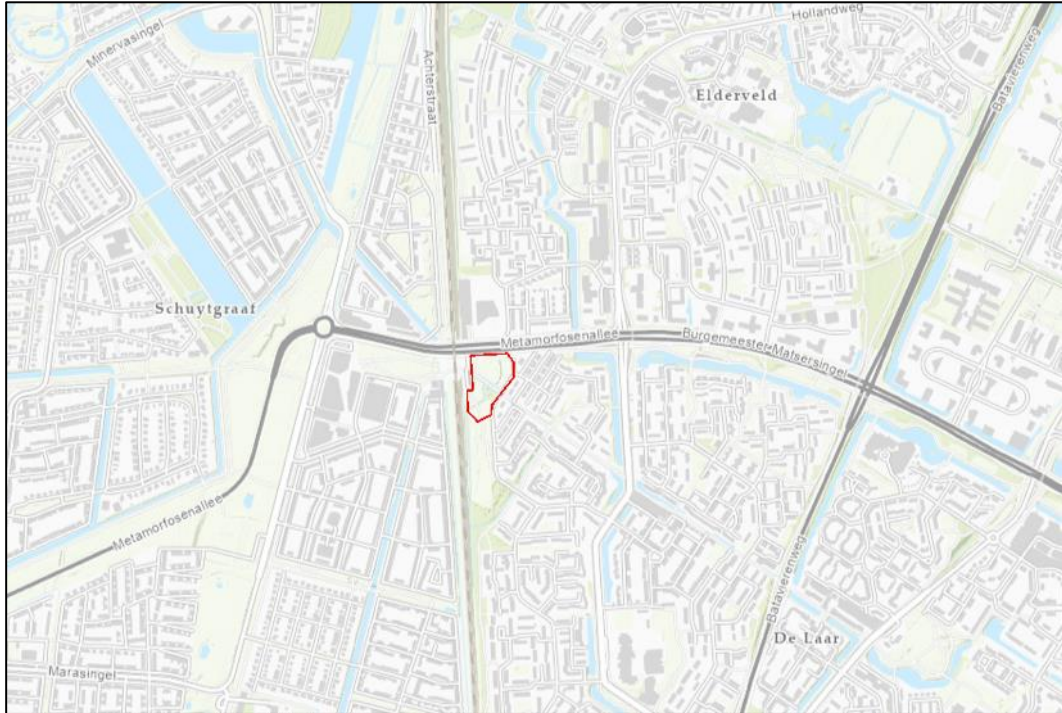

Figuur 1.1 Grazige vegetatie in het plangebied, waarvan het meest noordelijke perceel (linkerfoto) was gemaaid tijdens het bezoek op 21 mei 2025.

Het plangebied wordt tussen de Kroonse Wal en het station doorsneden door een fietspad met watergang. Het deel ten noorden van het fietspad en de watergang bestaat uit een grazige vegetatie, waarin verschillende grassoorten domineren. Tijdens het oriënterend veldbezoek was een deel hiervan gemaaid (Figuur 2.1; de foto op de kaft van dit rapport laat de situatie in september zien). Langs het fietspad staan knotwilgen. De deels parallel hieraan lopende watergang is circa twee meter breed en relatief ondiep. Hier groeien soorten als kikkerbeet, zwanenbloem en grote waterweegbree in de selectief aanwezige open delen van de watergang. Riet is dominant aanwezig in zowel de watergang als langs de oever en zorgt voor een sterke beschaduwing.

De grazige vegetatie ten zuiden van het fietspad is kruidenrijker dan het noordelijk deel, met onder meer teunisbloem, maar nog steeds relatief soortenarm. Daarnaast staan verspreid over het plangebied enkele populieren en schietwilgen. Langs de Tilburgweg is een klein bosschage gelegen met soorten als hazelaar, jonge iepen en fluweelboom (invasieve exoot), en omringd door riet, braam en brandnetel (linkerfoto Figuur 2.4).

Figuur 2.2 Ligging plangebied (rood omkaderd). (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN).

Figuur 2.3 Bestaande ontsluiting in het plangebied (wandel- en fietspad).

Het plangebied sluit aan op een groenstrook die verder richting het zuiden loopt en bestaat uit wilgenbosschages met populier, struweel- en ruigtesoorten, waaronder sleedoorn, meidoorn, populier, kornoelje, eik, berenklauw, kleeftkruid en hierboven genoemde ruigtesoorten (rechterfoto in Figuur 2.4).

Figuur 2.4 Bosschage langs de Tilburgweg (links) en aanpalende groenstrook langs het spoor (rechts).

2.2 Voorgenomen activiteit

Informatie over de voorgenomen activiteit is aangeleverd door de gemeente Arnhem.

De ingreep omvat de bouw van circa 152 woningen, waarvan 75 sociale woningen. De woningen worden gebouwd als vijf losse gebouwen met daartussen groen en water (Figuur 2.5). Onder de woningen is ruimte voor 700 m² aan kantoren, daghoreca of maatschappelijke doeleinden. Daarnaast omvat het plan 129 parkeerplaatsen en 640 fietsparkeerplaatsen. Deze komen tussen de gebouwen te staan en worden voorzien van een groen dak.

De volgende werkzaamheden zijn voorzien:

- het kappen van bomen (20 knotwilgen en 10 overige bomen), buiten het broedseizoen;
- het rooien van struweel;
- het dempen/vergraven en aanleggen van watergangen;
- het uitvoeren van grond- en graafwerkzaamheden ten behoeve van het bouwrijp maken;
- het uitvoeren van grond- en graafwerkzaamheden ten behoeve van aanleg kabels en leidingen;
- het uitvoeren van heiwerkzaamheden;
- het bouwen van woningen, winkels/kantoren en parkeergarages en
- het aanbrengen van verhardingen en groenvoorzieningen.

Bij de bouw dient rekening gehouden te worden met het 'Puntensysteem Klimaatadaptief Bouwen' van de gemeente Arnhem¹. Initiatiefnemers moeten een minimaal aantal punten behalen door maatregelen te nemen op het gebied van natuurinclusiviteit, wateroverlast, droogte en hitte.

¹ <https://www.arnhem.nl/alle-onderwerpen/klimaat-en-vergroenen/klimaatadaptief-en-natuurinclusief-bouwen/>

De planning is om in Q2 van 2026 te starten met bouwrijp maken van het noordelijk deel, en aansluitend te starten met de bouw. In Q4 van 2026 wordt gestart met het bouwrijp maken en aansluitend bouwen in het zuidelijk deel.

Figuur 2.5 Plankaart met begrenzing en voorziene ontwikkeling (bron: gemeente Arnhem).

3 Effecten op flora en fauna

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep het volgende beoordeeld:

- Komen er binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit (mogelijk) beschermde en overige kwetsbare en bedreigde soorten voor (zie § 1.3)?
- Kunnen voor deze soorten nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten?
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, welke gevolgen kan de activiteit voor deze soorten hebben en is daarbij sprake van een zogenoemde schadelijke handeling?
- Zijn mogelijke gevolgen voor beschermde en overige kwetsbare en bedreigde soorten als gevolg van de voorgenomen activiteit met maatregelen te voorkomen?
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig?

3.2 Soortgroepen waarvoor het plangebied op voorhand geen betekenis heeft

Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) én de resultaten van het veldbezoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén (potentiële) betekenis heeft voor beschermde soorten reptielen. Uit de ruime omgeving ontbreken waarnemingen en het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van deze soorten. Tijdens het veldbezoek zijn (dan) ook geen van deze soorten vastgesteld en zijn er geen aanwijzingen voor hun aanwezigheid gevonden.

3.3 Planten

3.3.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten planten

In de NDFF zijn waarnemingen van kleine wolfsmelk, rood peperboompje en zandwolfsmelk bekend uit de omgeving. Rood peperboompje is waargenomen in een Drielse tuin en betreft derhalve een aangeplant exemplaar. Kleine wolfsmelk is op twee locaties langs één en dezelfde watergang aangetroffen in Park Lingezegen. Dit is een éénjarige (akker)soort van kleiige en lemige akkers. De soort is niet aangetroffen tijdens het veldonderzoek en kan – net als rood peperboompje – worden uitgesloten. Het spoortalud vormt al jaren een belangrijke groeiplaats voor zandwolfsmelk. De soort is alleen aangetroffen op het spoortalud ten noorden van het station. Mogelijk is de grondsamenstelling hier anders dan in het talud ten zuiden van het station, grenzend aan het plangebied. Tijdens het veldbezoek is de soort niet aangetroffen in het plangebied.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde plantensoorten. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikte groeiplaatsen biedt voor beschermde plantensoorten en zijn ook geen beschermde plantensoorten waargenomen.

3.3.2 **Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten planten**

Rapunzelklokje en sikkelklaver zijn uit de directe omgeving bekend en het plangebied biedt geschikte groeiplaatsen voor deze soorten.

3.3.3 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde plantensoorten. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar beschermde soorten planten is niet nodig.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten

Grond- en graafwerkzaamheden leiden tot het vernietigen van groeiplaatsen van sikkelklaver en rapunzelklokje, soorten van de Rode Lijst. Schadelijke gevolgen voor deze soorten zijn niet te voorkomen maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs worden beperkt.

3.3.4 **Maatregelen**

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- De groene daken van de aan te leggen parkeervoorzieningen voorzien van een enigszins kalkrijke, zandige bodem van voldoende dikte. Dit biedt groeiplaatsen voor rapunzelklokje en – afhankelijk van de gronddikte – mogelijk ook voor sikkelklaver.

3.4 **Ongewervelden**

3.4.1 **Functie van het plangebied voor beschermde soorten ongewervelden**

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van grote vos, kleine ijsvogelvinder, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart. De kleine ijsvogelvinder is waargenomen bij Park Westerveld en grote vos op een viertal locaties rond de wijken Elden en Elderveld. Deze mobiele soorten kunnen grote afstanden afleggen en komen voor in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen. Het plangebied voldoet hier niet aan (te veel 'gras' en te weinig 'bos'), de aanpalende groenstrook is mogelijk wel geschikt leefgebied (maar blijft verder onaangetast en dus buiten beschouwing).

Sleedoornpage wordt relatief algemeen waargenomen in Arnhem en omgeving indien de waardplant sleedoorn aanwezig is. Sleedoorns ontbreken in het plangebied, maar zijn wel ten zuiden hiervan aangetroffen in de aanpalende groenstrook.

Van de teunisbloempijlstaart zijn de afgelopen jaren verschillende waarnemingen gedaan aan weerszijden van de spoorlijn, in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn in het plangebied meerdere teunisbloemen waargenomen; één van de waardplanten van deze soort. Andere waardplanten (kattenstaart, wilgenroosje en basterdwederik) zijn niet aangetroffen. Tijdens het aanvullend onderzoek (zie §1.4 methodiek) is de soort niet aangetroffen.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het (aanvullend) veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde soorten ongewervelden.

3.4.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten ongewervelden

Uit het plangebied en de directe omgeving zijn met name waarnemingen bekend van dagvlinders (met name bruin blauwtje) en bijen. De grazige vegetaties met open, zandige delen vormen geschikt leefgebied voor deze soorten.

3.4.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde ongewervelden. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar beschermde en/of bedreigde soorten ongewervelden is niet nodig.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten

Grond- en graafwerkzaamheden leiden tot het vernietigen van habitat van dagvlinders en bijen van de Rode Lijst. Schadelijke gevolgen voor één of meerdere van deze soorten zijn niet te voorkomen maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs worden beperkt.

3.4.4 Maatregelen

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- De groene daken van de aan te leggen parkeervoorzieningen voorzien van een enigszins kalkrijke, zandige bodem van voldoende dikte.
- De groene daken (of directe omgeving) voorzien van boomstammen (liggend dood hout) die vrijkomen bij de rooiwerkzaamheden.
- Het plaatsen van overwinteringslocaties in de vorm van takkenrillen in de nabije omgeving van het plangebied, gebruikmakend van het vrijkomende hout.

3.5 Vissen

3.5.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vissen

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde soorten vissen. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde soorten vissen bekend. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikt water biedt voor beschermde soorten vissen; de watergang ligt geïsoleerd, bevat nauwelijks slib (belangrijke voorwaarde voor grote modderkruiper) en de waterkolom is zeer beperkt en bevat delen van het jaar geen tot nauwelijks water.

3.5.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten vissen

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is bepaald of er aanwijzingen zijn dat er kwetsbare of bedreigde soorten vissen binnen de invloedssfeer van de uit te voeren activiteit (kunnen) voorkomen. Deze aanwijzingen zijn er niet. Kwetsbare of bedreigde soorten komen voor zo ver bekend (NDFF) niet voor in de regio en/of het habitat is ongeschikt voor in de regio voorkomende kwetsbare of bedreigde soorten.

3.5.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde en/of bedreigde soorten vissen. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar beschermde en/of bedreigde soorten vissen is niet nodig.

3.6 Amfibieën

Alle inheemse soorten amfibieën zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.6.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten amfibieën

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van de vergunningplichtige rugstreeppad, kamsalamander en poelkikker; alle drie soorten van het *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*. Waarnemingen van deze soorten zijn afkomstig van het RWZI (ten noorden van het plangebied) en verschillende locaties in de woonwijk Schuytgraaf (ten westen van de spoorlijn). De watergang is ongeschikt voor deze soorten doordat deze te sterk beschaduwd is, met een zeer beperkte waterkolom die delen van het jaar geen tot nauwelijks water bevat.

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied voor algemeen voorkomende, vergunningvrije soorten amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*'. De watergang in het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor gewone pad, kleine watersalamander en mogelijk bruine kikker. Deze soorten stellen lagere eisen aan hun voortplantingswater dan de hierboven genoemde soorten van het *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*. Het omliggende terrein vormt land- en overwinteringsbiotoop, waarbij met name het spoortalud (buiten het plangebied) geschikt is (dekking, droog etc).

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere (beschermde) soorten amfibieën.

3.6.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Het dempen/vergraven van de watergang en grond- en graafwerkzaamheden kunnen leiden tot aantasting van voortplantingswater en landbiotoop van algemeen voorkomende amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*'. Voor deze soorten betreft de voorgenomen activiteit een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

3.6.3 **Maatregelen**

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- Dempen in de periode tussen augustus en oktober (of november als de watertemperatuur het toestaat); oftewel, buiten de voorplantings- en overwinteringsperiode.
- De top laag met oever- en watervegetatie 'enten' (overzetten) in een nieuw aan te leggen watergang.
- Te vergraven terrein eerst kort maaien zodat dekking verdwijnt, alvorens te vergraven.

3.7 **Grondgebonden zoogdieren**

Vrijwel alle soorten grondgebonden zoogdieren zijn beschermd. Uitzonderingen zijn de mol, de huismuis, de bruine en de zwarte rat. Laatstgenoemde staat wel op de Rode Lijst van Nederlandse zoogdieren (categorie bedreigd), maar komt slechts op een beperkt aantal plaatsen voor, het gebied van onderhavige studie behoort daar niet toe. We behandelen daarom hier alleen de beschermde soorten zoogdieren.

3.7.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van bever, bunzing, steenmarter, hermelijn en wezel (NDFF, WE-onderzoek). Bever is een soort van '*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*' en heeft (vermoedelijke) territoria rond de rwzi, de natte ecozone van Schuytgraaf en in het noordelijk deel van Park Lingezegen (ten zuiden van Schuytgraaf). Hiervandaan worden ook waarnemingen gedaan in aanpalende watergangen, zoals in Elderveld. Het plangebied heeft geen betekenis voor bever: sporen of verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen en de watergang staat niet in verbinding met de hierboven benoemde beverleefgebieden in de directe omgeving.

Bunzing, steenmarter, hermelijn en wezel zijn soorten van het '*Beschermingsregime andere soorten*', waarvoor in Gelderland geen vrijstelling geldt. Waarnemingen van bunzing zijn met name afkomstig van de overgang tussen bebouwde kom (van Arnhem-Zuid) en de groengebieden (natuurgebied, landbouw). Dit sluit aan op het voorkeursbiotoop van deze soort: natuurlijke (uiterwaarden) en door de mens geschapen (agrarische) halfopen landschappen (BIJ12, 2024). Het plangebied voldoet hier in beperkte mate aan maar is – gezien de omvang van het plangebied en een gemiddeld territorium van een bunzing (>50 ha) – niet van essentiële betekenis. Steenmarters worden verspreid in het zoekgebied waargenomen, maar vooral ook langs de randen van de bebouwde kom. Steenmarter wordt veelvuldig in de bebouwde kom aangetroffen en gebruikt verschillende soorten gebouwen als verblijfplaats. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen; een groot hol in het zuidelijk deel van het plangebied is afkomstig van honden en niet in gebruik door marters. De betekenis van het plangebied als essentieel leefgebied is om dezelfde reden als bij bunzing verwaarloosbaar.

Hermelijn is niet in de NDFF bekend maar wel door Waardenbrug Ecology vastgesteld in de droge ecozone van Schuytgraaf (westzijde spoor). De wezel – als laatste – is verspreid in het zoekgebied aangetroffen, waaronder ook in Schuytgraaf. Het plangebied biedt zowel voedsel als verblijfplaatsen in de vorm van de aanwezige muizenholen. Daarnaast is dekking aanwezig in de vorm van opgaande vegetatie en sluit het plangebied aan op geschikt leefgebied in de aanpalende groenstrook. Het plangebied is beoordeeld als 'matig geschikt' leefgebied voor wezel en hermelijn, mede vanwege de directe aansluiting op deze aanpalende groenstrook. Het intensieve gebruik van het plangebied als honden-uitlaatplaats en de relatief lage dichtheid aan muizenholen maken het geen 'optimaal geschikt' leefgebied. Ondanks de aanwezigheid van muizenholen (die geschikt zijn als voortplantingsplaats voor wezel) is de inschatting dat het plangebied dan ook met name een functie heeft voor *voedsel* en *verbinding*, en niet tot nauwelijks als *verblijfplaats*. Verblijfplaatsen zijn met name te vinden in de minder toegankelijke delen van de groenstrook langs het spoor. Volgens het Kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024) varieert het leefgebied van wezel van 1,5 ha (optimaal geschikt) tot 200 ha (suboptimaal geschikt). Het leefgebied van een hermelijn is circa 2 tot 40 hectare groot. Van het plangebied is circa 1-1,5 ha matig geschikt en kan daarmee van essentieel belang zijn voor met name wezel, en in mindere mate voor hermelijn.

Daarnaast zijn waarnemingen bekend van onder meer egel, haas, vos, bosmuis en andere muizensoorten. Het plangebied is mogelijk (onderdeel van het) leefgebied van één of meerdere van deze soorten. Het betreft algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren.

3.7.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Vergunningsplichtige gevallen

Als gevolg van de voorziene kap-, grond- en graafwerkzaamheden gaat mogelijk leefgebied (voedsel en verbinding) met essentiële betekenis van wezel en hermelijn verloren. Aantasting van leefgebied met essentiële betekenis voor een voortplantingsplaats kan gezien worden als aantasting van de vaste voortplantingsplaats en vormt een schadelijke handeling waarvoor een vergunning nodig is. Maatregelen zijn nodig om schade te voorkomen.

Vergunningsvrije gevallen

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* treffen. Voor deze soorten betreft de voorgenumen activiteit een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

3.7.3 **Maatregelen**

Om schadelijke handelingen voor wezel en hermelijn te voorkomen moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Verbeteren habitat in bestaand leefgebied door de aanleg van marterhopen en/of takkenrillen, ruigten en andere verbindende elementen als bijvoorbeeld greppels.
- Werken buiten kwetsbare perioden, dat wil zeggen dat het plangebied ongeschikt gemaakt dient te worden buiten de periode maart – augustus (of zelfs tot november indien sprake is van een tweede nest bij wezel).
- Het plan voorziet al in een gefaseerde uitvoering; er wordt gestart met het noordelijk deel en circa een half jaar later het zuidelijk deel.

In het kader van de specifieke zorgplicht worden geen aanvullende maatregelen aanbevolen dan hierboven al benoemd.

3.8 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.8.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vleermuizen

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger (NDFF, WE-onderzoek). Dit betreft zowel gebouw- als boombewonende soorten. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. In het plangebied staan namelijk geen gebouwen of bomen met holtes die potentie hebben als verblijfplaats voor vleermuizen.

Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. Het betreft – op basis van de aard en omvang en de omgeving - geen essentieel foerageergebied (d.w.z. essentieel voor het functioneren van een verblijfplaats). In het plangebied is ook geen (essentiële) vliegroute van vleermuizen aanwezig omdat opgaande, doorlopende lijnvormige structuren ontbreken.

3.8.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van vleermuizen. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar vleermuizen is niet nodig.

3.9 Vogels

Alle soorten vogels zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.9.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Uit de (ruime) omgeving zijn waarnemingen bekend van zowel boombewonende als gebouw bewonende vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is¹ (NDFF). Gebouwen ontbreken binnen het plangebied waardoor verblijfplaatsen voor gebouw bewonende soorten als gierzwaluw en huismus kunnen worden uitgesloten. Een betekenis van het plangebied als essentieel onderdeel voor gierzwaluw en huismus kan eveneens uitgesloten worden. Er staan geen huismus waarnemingen direct rond het

¹ Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken. Deze soorten zijn op Rijksniveau en provinciaal niveau vastgesteld.

plangebied in de NDFF, noch zijn deze waargenomen tijdens de verschillende veldbezoeken. Voor gierzwaluw geldt dat deze hun voedsel in de lucht verzamelen (vaak op grote afstand van de nestplaatsen) en niet afhankelijk zijn van de biotopen in het plangebied.

Een essentiële betekenis van het plangebied voor boombewonende soorten als ransuil, buizerd en sperwer kan eveneens uitgesloten worden. In de bomen in het plangebied zijn geen nesten aangetroffen die behoren aan of gebruikt kunnen worden door soorten waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Daarnaast is de omvang van het plangebied dermate klein dat deze geen essentiële betekenis heeft als onderdeel van een territorium (dat vele malen groter is).

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende soorten vogels, waarvan het nest *niet* jaarrond beschermd is, zoals merel, ekster, heggenmus en roodborst.

3.9.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Effecten van de voorgenoemde activiteit op soorten met een jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten. Voor deze soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Werkzaamheden in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat nesten van vogelsoorten - waarvan het nest *niet* jaarrond beschermd is - die in gebruik zijn, beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring. Hiervoor is geen vergunning mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen.

3.9.3 Maatregelen

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Om schadelijke gevolgen voor broedvogels te voorkomen worden kapwerkzaamheden die in gebruik zijnde nesten aantasten of wezenlijk kunnen verstoren buiten het broedseizoen uitgevoerd (zie § 2.2). Voor het broedseizoen geldt geen wettelijke standaardperiode. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschillen per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

3.10 Korstmossen, paddenstoelen en schimmels

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is bepaald of er aanwijzingen zijn dat er kwetsbare of bedreigde soorten korstmossen, paddenstoelen en schimmels binnen de invloedssfeer van de uit te voeren activiteit (kunnen) voorkomen. Deze aanwijzingen zijn er niet. Kwetsbare of bedreigde soorten komen voor zo ver bekend

(NDFF) niet voor in de regio en/of het habitat is ongeschikt voor in de regio voorkomende kwetsbare of bedreigde soorten.

3.11 Samenvatting functie plangebied

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met beschermde, bedreigde en kwetsbare soorten. In dit hoofdstuk is het volgende beoordeeld:

- Voor welke soorten heeft het plangebied een functie en kunnen nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit niet op voorhand worden uitgesloten?
- Voor welke soorten zijn er aanwijzingen dat ze binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit voorkomen, en is nader onderzoek nodig om schadelijke gevolgen en mogelijke maatregelen vast te stellen?

Zie Tabel 3.1 voor een overzicht.

Tabel 3.1 *Beschermde en bedreigde of kwetsbare soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit. Status: HR-Habitatrichtlijn, VR-Vogelrichtlijn, AS-andere soorten, OS-overige bedreigde of kwetsbare soorten.*

Soort(groep)	Status	Voorkomen
Sikkelklaver, rapunzelklokje	OS	Geschikt, maatregelen aanbevolen
Dagvlinders en bijen	OS	Geschikt, maatregelen aanbevolen
Amfibieën	AS	Aanwezig, maatregelen nodig
Grondgebonden zoogdieren	AS	Aanwezig, maatregelen nodig
Wezel, hermelijn	AS	Geschikt, maatregelen en vergunning nodig
Vleermuizen	HRL	Aanwezig, geen maatregelen / nader onderzoek nodig
Broedvogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is	VRL	Aanwezig, preventieve maatregelen van toepassing

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit voor beschermde soorten schadelijke gevolgen heeft die niet te voorkomen zijn. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Voor deze soorten zijn maatregelen nodig en mogelijk om nadelige gevolgen te voorkomen dan wel te beperken. Het betreft de volgende soorten en handelingen:

- *Wezel*: het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen en het opzettelijk doden en vangen van soorten (artikel 11.54, eerste lid, Bal).
- *Hermelijn*: het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen en het opzettelijk doden en vangen van soorten (artikel 11.54, eerste lid, Bal).
- *Broedvogels*: het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels (artikel 11.37, eerste lid Bal).

Op grond van het onderzoek wordt tevens geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit schadelijke gevolgen heeft voor algemeen voorkomende soorten amfibieën en kleine zoogdieren. De voorgenomen activiteit is voor deze soorten een vergunningvrij geval volgens de omgevingsverordening van provincie Gelderland. Hier is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Wel is de specifieke zorgplicht van toepassing (zie Hoofdstuk 3 voor maatregelen).

4.2 Maatregelen bij vergunningplichtige gevallen

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van wezel en hermelijn. Om negatieve gevolgen voor deze soorten zoveel mogelijk te beperken zijn maatregelen nodig (zie § 3.7.3).

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels – waarvan het nest niet jaarrond beschermd is – om negatieve gevolgen voor deze soorten te voorkomen (voor preventieve maatregelen zie § 3.9.3).

4.3 Maatregelen bij vergunningsvrije gevallen

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten redelijkerwijs maatregelen genomen worden om de gevolgen voor beschermde, kwetsbare of bedreigde soorten te beperken of ongedaan te maken. In Hoofdstuk 3 zijn de maatregelen beschreven die in het kader van de specifieke zorgplicht genomen kunnen worden. Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen redelijkerwijs genomen (kunnen) worden.

Literatuur

BIJ 12, 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen. Versie 1.1, juli 2024. Bij12, Utrecht.

Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebView/index.html?viewer=ikn_pub. Geraadpleegd op 20 oktober 2025.

Informatiepunt Leefomgeving. <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/>.

Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 20 mei en 23 oktober 2025.

██████████ 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet

In deze Bijlage worden de relevante onderdelen van de Ow ten aanzien van soortenbescherming samengevat. De teksten zijn grotendeels ontleend aan de 'Handreiking Toelichting natuurbescherming onder de Omgevingswet' van het Netwerk Groene Bureaus. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit.

Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' in de Ow is een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'. Er is al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een *mogelijk* gevolg heeft voor één in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Ow.

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient onder andere rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (*specifieke zorgplicht*) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (*vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningvrije gevallen*). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 (*voorkomen onnodig lijden van dieren*) ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten is opgenomen in artikel 11.27 Bal. De specifieke zorgplicht geldt altijd en voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De specifieke zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

Het eerste lid van artikel 11.27 Bal verplicht degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben:

- alle maatregelen te nemen die *redelijkerwijs* van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen die gevolgen *zoveel mogelijk* te beperken of ongedaan te maken;
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat *redelijkerwijs* van diegene kan worden gevraagd.

In het tweede lid van artikel 11.27 Bal is de specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten nader uitgewerkt. Hierin staat dat de plicht 'in ieder geval' (dus een niet-

limitatieve opsomming) inhoudt dat voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van bepaalde soorten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie. Het gaat (samengevat) om de volgende soorten:

- Vogelrichtlijn-soorten en geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten
- Habitatrichtlijn-soorten
- Nationaal beschermde soorten
- Dieren of planten die zijn opgenomen op de *Rode Lijsten*
- Voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats

Als er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van bovengenoemde soorten, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

Interpretatie specifieke zorgplicht

Het Bal geeft aan waaruit de specifieke zorgplicht in ieder geval bestaat. De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. De interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht van Waardenburg Ecology is gebaseerd op *expert judgement* en het voorstel van [REDACTED] (2023¹).

Rode lijst soorten(groepen)

Wij richten ons in de natuurtoets op *alle* Rode lijst soorten, dus niet alleen op 'dieren en planten'. Dit is dus inclusief korstmossen, paddenstoelen en schimmels. Daarbij worden *alle* (categorieën) Rode Lijst-soorten meegenomen: gevoelig, kwetsbaar, bedreigd en ernstig bedreigd. Uitgangspunt daarbij is dat de specifieke zorgplicht een focus vergt op de mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding van soorten en niet zozeer op nadelige gevolgen voor ieder exemplaar afzonderlijk.

Onderzoeksinspanning

Iemand die een flora- en fauna-activiteit wil verrichten op een plek, moet controleren of er aanwijzingen zijn dat op die plek of in de buurt kwetsbare of bedreigde soorten voorkomen. Onduidelijk is welke onderzoeksinspanning verricht moet worden. Waardenburg Ecology

¹ [REDACTED] 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

vult deze onderzoeksverplichting in door het raadplegen van de NDFF en een habitat-geschiktheidsbeoordeling.

De soortenbeschermingsregimes

In het Bal wordt onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes. De regels voor een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten worden gegeven in:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*). Dit betreft alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*). Dit betreft soorten, genoemd in Bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het verdrag van Bern of Bijlage I bij het verdrag van Bonn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*). Dit betreft soorten genoemd in Bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal.

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4) zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend zoals onder de Wet natuurbescherming, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtig geval. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- Vogels op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal.
- Dier- en plantensoorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bonn en Bern op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal.
- Dieren van Bijlage IX, onder A van het Bal op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De inhoud van de schadelijke handelingen komt overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de voormalige Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- Het opzettelijk doden en vangen van soorten.
- Het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels.
- Het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels.
- Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren.
- Het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
- Het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

Uitzonderingen vergunningplicht en vergunningvrije gevallen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke

handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan).
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie aangewezen soorten en handelingen).
- Bij ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (In art. 4.31 van de Omgevingsregeling zijn de flora- en fauna-activiteiten die genoemd zijn in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in Bijlage VIIc Or).
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Beoordelingsregels vergunning

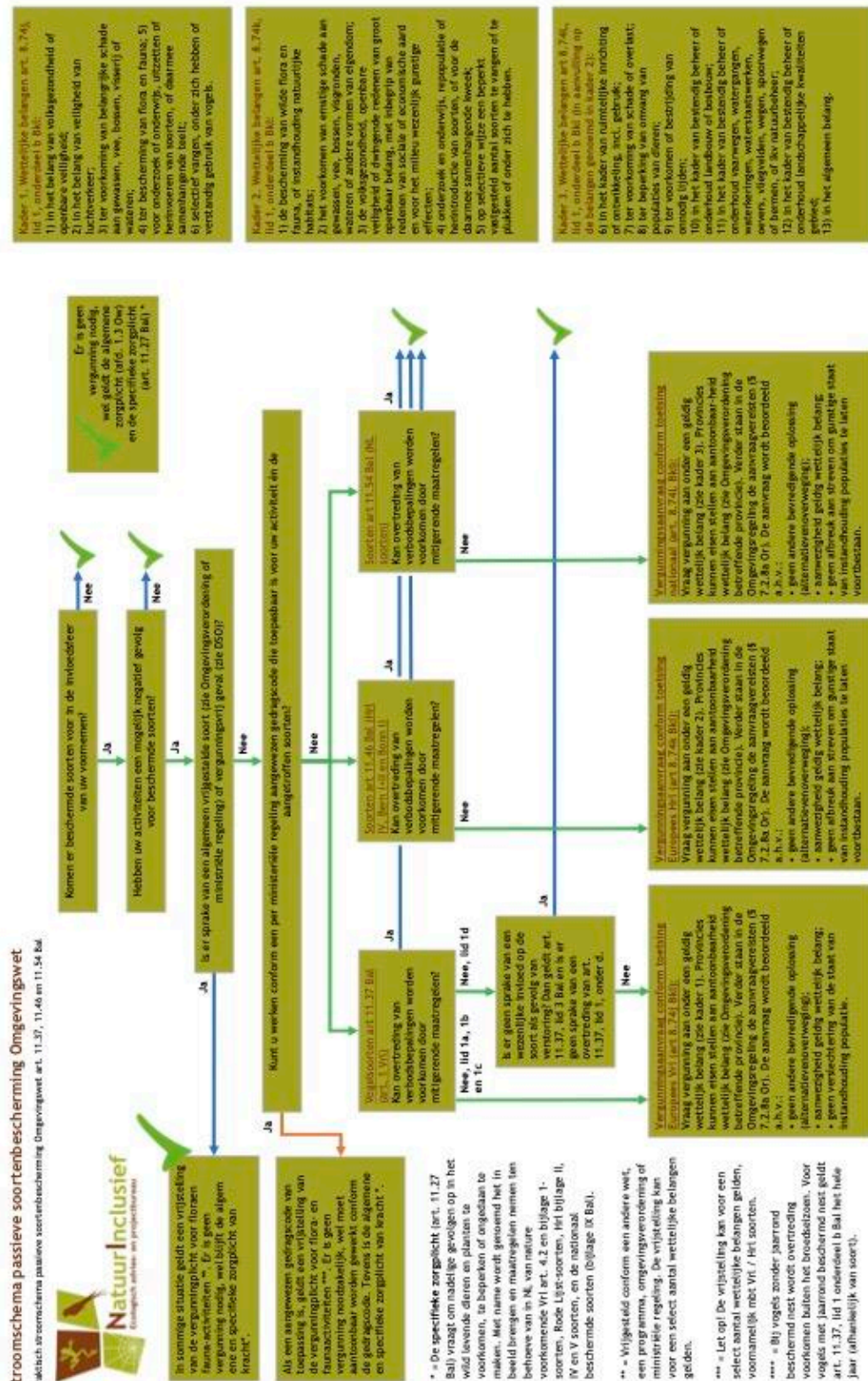
Een vergunning wordt alleen verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- of er geen andere bevredigende oplossing is.
- of de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang.
- of de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Hiernavolgend is een Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet opgenomen.

Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet

Bron: Natuurinclusief

[illegible]

Bijlage III Ecologisch logboek

Datum	Actie/ Handeling	Resultaat/ Afspraak	Paraaf ecoloog	Bijzonderheden